פזקר בע"מ

אלון תבור מיקום: עפולה, אזור תעשייה מהות העסק: ייצור מוצרי איטום מביטומן וחומרים אקריליים סיווג: A מנכ"ל: זוהר דונסקי רשות מקומית: מועצה אזורית עמק יזרעאל בעלים: קבוצת פז	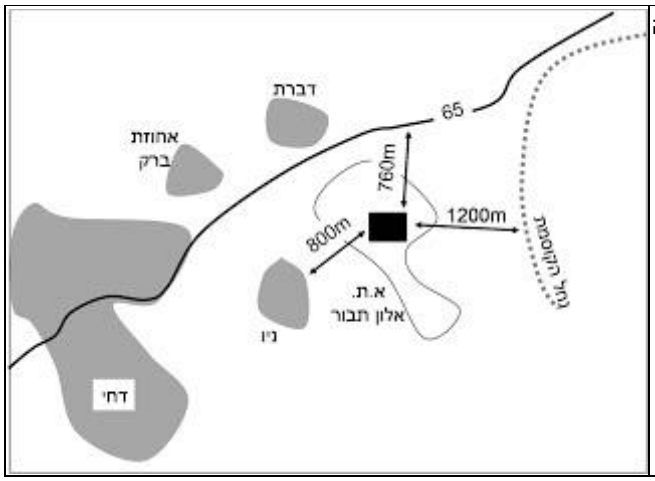

פזקר מפעל לייצור מוצרי איטום ובידוד. המפעל הוקם בשנת 1934 ועבר לאזור תעשייה אלון תבור בשנת 1986.

בבדיקה שעשינו הסתמכנו על המסמכים האלה:

1. תנאי רישיון עסק מ-24 באוגוסט 2006.

2. תוצאות בדיקות מכמה מועדים, כמפורט בנספח טבלת פירוט הבדיקות.

ניתוח הממצאים

התאמת התנאים ברישיון העסק לתקנים ישראליים

תקן פליטות לאוויר: התנאים ברישיון מבוססים על התקן הגרמני TA Luft 86. כפי שאפשר להיווכח מטבלת ההשוואה המצורפת (תקן פליטות), יש הבדל מהותי בין תקן מיושן זה לתקן TALUFT 2002 שהוא התקן המחייב כיום לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.

איכות אוויר: התנאים ברישיון אינם עומדים בדרישות התקן הישראלי (תקנות אוויר נקי [ערכי איכות אוויר] [הוראת שעה], התשע"א-2011), או בהמלצות דו"ח אלמוג.

שפכים: בתנאי הרישיון לא נקבעו ערכי ייחוס לשפכים.

התאמה לתקנים בינלאומיים

פליטות לאוויר: תנאי הרישיון מבוססים על תקן TA Luft 86 וכמובן אינם עומדים בדרישות של TALUFT 2002 . מאידך גיסא, יש עמידה בדרישות בנוגע לדיאוקסינים, לפי התקן הגרמני וה-BAT כאחד.

איכות אוויר

נפטאלן: תנאי הרישיון זהים לתקן הקנדי.

בנזו-א-פירן: תקן WHO מקל פי 10 מהדרישות בתנאי הרישיון ואילו התקן הקנדי מחמיר פי 10 מתנאי הרישיון.

מימן גופרי: תקן WHO מחמיר פי 10 פחות מתנאי הרישיון בנוגע לערכים יממיים, אולם מקל פי 6.5 בנוגע לערכים חצי שעתיים. אין התאמה להמלצות דו"ח אלמוג והתקן הקנדי.

עמידה בתקנים

פליטות לאוויר

2009: חריגה של 525% במימן גופרי.

חריגה של כ-17% בתחמוצות חנקן.

איכות אוויר: בוצעו בדיקות לאיכות אוויר בגבולות המפעל.

2009: חריגות עד 71700% בבנזו-א-פירן.

חריגות של עד 169% בבנזו-א- אנטרצן.

2010: חריגה של 200% בריכוז הימתי של בנזן.

נוסף על החריגות המתמשכות בחומרים המסוכנים הנ"ל, בחלקם מסרטנים, התושבים באזור מתלוננים כבר כמה שנים על מפגעי ריח קשים (ריח זפת) מהמפעל. חומר הגלם של המפעל הוא ביטומן (הנקנה מבתי הזיקוק), שיש לו ריח של תרכובות גופרית.

באחרונה הצהיר המפעל בפני התושבים וארגונים לאיכות הסביבה שהוא חתם על הסכם עם חברה לייצור ולהספקה של עמודות פחם פעיל, האמורות לספוח את הריחות , שישולבו במפעל עד ספטמבר 2011. לאחר מכן הנהלת המפעל מסרה כי המשרד להגנת הסביבה הורה להם להפסיק את התכנית הנ"ל ולהתקין מתקן נוסף לטיפול בפליטת חומרים כלל אורגניים עד אמצע 2012.

לטענת התושבים, הם עדיין סובלים ממפגעי הריח שאף גורמים להם לקשיי נשימה ובחילות.

שפכים

2009: לא מצאנו בדיקות.

2010: חריגה של 120% מהתקן בנוגע לשמן מינרלי (בבדיקה שבוצעה במרץ 2011 לא היו חריגות מתקני השפכים).

תדירות הבדיקות

פליטות לאוויר: בדיקת פליטות דרושה אחת לשנתיים מכל ארובה. במפעל חמש ארובות שנדגמו כל אחת ב-2009. יש עמידה בתדירות.

איכות אוויר: דרושה בדיקה אחת לשנה. בדיקות בוצעו ב-2009 וב-2010. יש עמידה בתדירות.

שפכים: דרושה בדיקה אחת לשנה. מצאנו בדיקה אחת מ-2010 ובדיקה אחת מ-2011.

שיתוף פעולה מטעם הנהלת המפעל

הנהלת המפעל שיתפה פעולה באופן חלקי: נפגשה עם נציגי העמותה, וקיימה סיור במפעל ומתן הסברים, אך לא מסרה תוצאות בדיקות.

תגובת הנהלת המפעל על ממצאי הדו"ח

פזקר מתנהלת ופועלת על פי רישיון העסק. בתוך כך מבצעת את הבדיקות הסביבתיות הנדרשות ובמועדים הנדרשים.

הבדיקות נעשות בפיקוח של המשרד להגנת הסביבה ועל פי תוכנית דיגום המאושרת על ידם. ככל שיש תקלה, היא מטופלת מיד ומדווחת למשרד להגנת הסביבה.

פזקר עובדת בשיתוף פעולה מלא ובשקיפות מלאה עם המשרד להגנת הסביבה. מעבירה בהתאם את כל תוצאות הבדיקות ופועלת על פי הערות והנחיות המשרד במידה ומתקבלות כאלו.

זהר דנסקי, מנהל תפעול.

פזקר – תקן פליטות				
פרמטר	**תנאים ברישיון העסק** מ"ג/מ"ק	**תקן איגוד ערים גליל מערבי** [1]	TALUFT 2002 (ref.)	**BAT** **(**Mineral oil and gas refinery) (page)
חלקיקים מג/מק*	150	50 למפעל גדול 150 למפעל קטן	20 (#5.2.1)	50 (p.441)
*SO2	2090 עד31/12/2012 1700 מ-01/01/2013	850	350 (#5.2.4)	1700-450 (p.441)
אורגני קב' א'*	20 (עד 0.1 ק"ג/ש')	-	20 (#5.2.5)	
אורגני קב' ב'*	100(עד 2.0 ק"ג/ש')	-	100(#5.2.5)	
אורגני קב' ג'*	150(עד 3.0 ק"ג/ש')	-	-	
סה"כ אורגני סיווג א ו-ב*	100	20	-	
סה"כ אורגני סיווג א,ב, ג*	150	20	50 (#5.2.5)	
אנאורגני גזי סיווג א'*	1 (0.01 ק"ג/ש')		0.5 (#5.2.4)	
אנאורגני גזי סיווג ב'*	5 (0.05 ק"ג/ש')		3.0 (#5.2.4)	

אנאורגני גזי סיווג ג' *	30(0.3 ק"ג/ש')		-	
אנאורגני גזי סיווג ד' *	500 (5.0 ק"ג/ש')			
חלקיקים אנאורגני מסוכן סיווג א'*	0.2 (0.001 ק"ג/ש')		0.05 (#5.2.2)	
חלקיקים אנאורגני מסוכן סיווג ב'*	1 (0.005 ק"ג/ש')		0.5 (#5.2.2)	
חלקיקים אנאורגני מסוכן סיווג ג' *	5 (0.025 ק"ג/ש')		0.5 (#5.2.2)	
סה"כ חלקיקים אנאורגני מסוכן כל הרמות*	5		0.5 (#5.2.2)	
חומר מסרטן רמת סיווג א'*	0.1 (0.0005 ק"ג/ש')		0.05 (#5.2.7.1.1)	
חומר מסרטן רמת סיווג ב'*	1 (0.005 ק"ג/ש')		0.5 (#5.2.7.1.1)	
חומר מסרטן רמת סיווג ג'*	5 (0.025 ק"ג/ש')		1.0 (#5.2.7.1.1)	
סה"כ חומר מסרטן מכל הרמות *	5		1.0 (#5.2.7.1.1)	
דיאוקסינים ופורנים	0.1 ננוגרם/מ"ק		0.1 [ננוגרם/מק"ת] (#5.2.7.2)	(p. 0.5-2.5 445)

פזקר – איכות אוויר (מיקרוגרם/מ"ק)			
פרמטר	**תנאים ברישיון העסק**	**תקן ישראלי** [2]	תקנות אוויר נקי 2011 [3]
נפטאלן- ל-10 דקות יממתי	50 22.5	- -	קנדה - 50 22.5 US EPA - 3 שנתי
בנזו-א-פירן C20H12 יממתי ושנתי	0.00011	0.00011	WHO - 0.000011 שנתי קנדה - 0.0011 יממתי 0.0003 שנתי
מימן גופרי – H2S	45 חצי שעתי 15 יממתי	7 חצי שעתי 1 שנתי	WHO - חצי שעתי 7 יממתי 150

			אלמוג - 7 חצי שעתי 1 שנתי קנדה - 30 שעתי
בנזו-א-אנטרצן יממתי	- 	- 	 0.033
בנזן יממתי שנתי	- - 	 3.9 1.3	 3.9 1.3

פזקר – שפכים

פרמטר	תנאים ברישיון העסק לא נקבע תקן בתנאים	תקן ישראלי [4]	תקן גרמני *	BAT **
כלורידים		430		
pH		6-10		
TSS		30	50(אנגליה)	5-30
TS		3500 (1981)		
COD		2000 (1981)		
פלואוריד		6.0		
סולפטים		1000		
ציאנידים		0.5	0.2	0.2
DOX פחמימנים הלוגנים מומסים		1.0		1.0
שמן מינרלי		20		
שמן מאכל		100		
פנולים וקרזולים		3.0		
מוליכות חשמלית - מיקרוסימנס/ ס"מ		1400-1800 [5]		
סריקת מתכות:				
כסף		0.1	0.1	0.1-0.5
אלומיניום		25.0	3.0	1-10
ארסן		0.1		
בורון		1.5		
קדמיום		0.1	0.2	0.1-0.2
קובלט		1.0		
כרום +3		0.5		
כרום +6		0.1	0.1	0.1-0.2
סה"כ כרום		-	0.5	0.1-2.0
נחושת		1.0	0.5	0.2-2.0
כספית		0.05	-	
כלור חופשי		0.5		
מנגן		1.0		

מוליבדן		0.15		
נתרן		230		
ניקל		0.5	0.5-1.0	0.05-0.5
עופרת		0.5	0.5	0.05-0.5
קדמיום		0.1		
קובלט		1.0		
נחושת		1.0		
בדיל		2.0	2.0	0.2-2.0
כסף		0.1		
אבץ		3.0	2.0	0.2-2.0

* BAT, surface treatment of metals and plastics, p. 456

** BAT, surface treatment of metals and plastics, p.vi

---

[1] תקן איגוד ערים גליל מערבי. ראו לעיל הערת שוליים 1.

[2] הנחיות המשרד להגנת הסביבה לערכי ייחוס סביבתיים.

[3] תקנות אוויר נקי (ערכי איכות אוויר) (הוראת שעה), התשע"א-2011.

[4] תקנות המים (מניעת זיהום מים) (מתכות ומזהמים אחרים), התשס"א-2000.

תקנות רישוי עסקים (ריכוז מלחים בשפכים תעשייתיים), התשס"ג-2003.

חוק עזר לדוגמה לרשויות מקומיות (הזרמת שפכי תעשיה למערכת ביוב), התשמ"ב-1981. הושוו אליו רק ערכים שלא הוסדרו בחקיקה מאוחרת יותר.

[5] תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010.